

Hendrik Hendricus Huisman. Ascendant weegschaal of schorpioen?

<https://archief.amsterdam/inventarissen/scans/5009/1.3.2.90/start/20/limit/10/highlight/3>

Huisman, Hendrik Hendricus 21 november 1821 05h00 am Amsterdam

Amsterdam (52°22'NB, 4°54'OL)

Klokketijd: 21 november 1821 5h00m00s

GMT : 21 november 1821 4h40m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2386490.69444; Sterretijd: 8h59m02s

zon: 28°35' sch in 2

maa: 19°25' wee in 12

mer: 27°47' sch in 1

ven: 12°34' ste in 3

mar: 27°30' lee in 10

jup: 21°18' ram in 6

sat: 20°45' ram in 6

ura: 1°17' ste in 2

nep: 1°33' ste in 2

plu: 27°51' vis in 5

kno: 0°28' vis in 4

che: 2°17' ram in 5

lil: 5°57' sch in 1

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 1°05' sch

Midhemel : 12°17' lee

<https://socialhistory.org/bwsa/biografie/huisman>

Hendrik Hendicus Huisman, voorzitter van de vrijdenkersvereniging De Dageraad en bestuurder van de Eerste Internationale

Geboren: 21 november 1821, Amsterdam

Gestorven: 6 februari 1873, Amsterdam

Hendrik Huisman (17/8)

voorzitter van de vrijdenkersvereniging De Dageraad en bestuurder van de Eerste Internationale, is geboren te Amsterdam op 21 november 1821 en aldaar overleden op 6 februari 1873. Hij was de zoon van Jan Huisman, apothekersbediende, en Jantien van 't Hoof.

Pseudoniemen: 3x3, Esopus, Philoverax, Sentot, Timotheus.

Huisman die een hoge rug had, kampte met een zwakke gezondheid maar had een goed stel hersens. Hij werd godsdienstonderwijzer bij de Nederlandsch Hervormde Kerk in Amsterdam en gaf kinderen catechesatieles. Naar aanleiding van de zogeheten April-beweging in 1853 schreef hij drie Geuzen-liedjes (Amsterdam 1853). Deze getuigen nog van godsdienstzin en Oranjegezindheid. Het jaar daarop echter nam hij ontslag omdat hij niet langer geloofde in wat hij moest onderwijzen. Dit schreef hij in zijn Adres aan den Eerw. Kerkeraad der Nederl. Hervormde Gemeente van Amsterdam (Amsterdam 1854). De Geuzen-liedjes en het Adres gaf Huisman zelf uit. Na zijn ontslag was Huisman op een bovenwoning in de Kerkstraat (CC 616) bij de Leidschestraat een boekwinkeltje begonnen. Dit bracht volgens F.C. Güntz niet meer dan 'bittere armoede, ja! menigmaal ook broodsgebrek'. Omstreeks 1860 kreeg hij van bevriende zijde een linieermachine met knecht tot zijn beschikking, maar ook hiermee bleef het moeilijk voldoende inkomen te vinden. In 1856 sloot Huisman zich aan bij de toen opgerichte vrijdenkersvereniging De Dageraad. In 1858 was hij, na een bezoek van Johannes Ronge aan Nederland, enige tijd secretaris van de in Amsterdam opgerichte Vrije Godsdienstige Gemeente, die zich tegen het geloof afzette door zich uit te drukken in aan de tegenstander ontleende bewoordingen. Huisman, die zich in 1863 voor het materialisme uitsprak, was op openbare bijeenkomsten een gevreesd debater, wiens bijbelkennis spreekwoordelijk was. Volgens J.A. Nieuwenhuis had hij een tong 'als 'n scheermes'. 'Als Ds. Zaalberg bijv. in een fraaie rede het "ongeloof" bestreden had, wipte Huisman van zijn stoel, waarop twee dikke Staten-Bijbels lagen, ten einde hem voldoende boven de bestuurstafel te doen uitkomen, daar nam hij één dezer bijbels in handen, sloeg de plaats op, die betrekking had op de besproken kwestie, en toonde glashelder aan, onder het uitbundig gejuich der vergaderden en terwijl zijn kleine oogen bij tusschenpoozen spottend op den tegenstander gericht waren, dat de Schrift hem in het gelijk stelde!'.

In 1859 werd hij secretaris van De Dageraad. Hij probeerde de vergaderingen uitvoerig te notuleren, maar zag hiervan af vanwege de 'kleingeestigheid' die ook onder vrijdenkers bestond. Met steun van de democratische, naar buiten gerichte vleugel volgde hij op 25 juni 1865 de vooral op filosofie gerichte en wat verstarde R.C. d'Ablain van Giessenburg op als voorzitter. Deze functie bekleedde hij tot zijn dood. Binnen De Dageraad ging van Huisman een bezielende leiding uit. Hij publiceerde in het gelijknamige, door Güntz uitgegeven blad, alsook in Het Stuiverblad en De Toekomst. Bij het tienjarig bestaan in 1866 sprak hij over orthodoxie en moderne richting en schreef hij met J.W. Kempff een manifest aan het Nederlandse volk. Beide teksten gaf hij als brochure uit. In augustus 1867 leidde hij een Dageraadsafvaardiging naar de algemene vergadering van de Maatschappij tot Nut van den Javaan in Arnhem. 1867 was voor de vereniging evenwel een slecht jaar, omdat het blad ophield te bestaan en een groep leden zich afscheidde als De Humaniteit. De geschiedenis van de vrijdenkerij werd een 'brokkelig relaas'. Op 12 september 1869 zat Huisman het congres tot stichting van een Nederlandse Vrijdenkersbond voor. Hoewel op dit eerste landelijke congres van vrijdenkers meer dan tweehonderd mensen aanwezig waren en er nog twee bijeenkomsten volgden, werd het met deze bond niets. Het overlijden van Huisman in 1873 bracht De Dageraad aan de rand van de ondergang. Pas na drie jaar kwam er weer leven in.

Het tijdschrift De Dageraad had verschillende teksten van Multatuli gepubliceerd, in 1859 zijn 'Geloofsbelijdenis' en in 1861 zijn 'Gebed van den Onwetende'. Onder het pseudoniem Philoverax bracht Huisman de brochure Nederland en Max Havelaar (Amsterdam 1861) uit met daarin de aansporing Multatuli in alle districten kandidaat voor de Tweede Kamer te stellen. Enkele dagen na Multatuli's eerste Dageraadslzing in 1864 kwam Huisman bij hem op bezoek. Er ontwikkelde zich een band tussen hen. Door toedoen van Huisman timmerde J.H. Christiaans een paar kamers op de zolder van d'Ablaing waar Multatuli woonde en begin 1865 waren Huisman en andere Dageraadsmensen aanwezig bij de opvoering van diens eerste toneelstuk 'De bruid daarboven'. Huisman en Multatuli correspondeerden geregeld. Bovendien zag Huisman, armer nog dan Multatuli, nu en dan kans hem wat geld te sturen. Multatuli op zijn beurt voelde wel behoefte Huisman de helpende hand te bieden maar was hierin minder praktisch en beschouwde zijn eigen zorgen als groter. Volgens A. Jongstra was de trouw van Huisman die der multatulianen. 'Hij waarschuwt als er stukken tegen Multatuli verschijnen, stuurt knipsels op en neemt het ook zelf in ingezonden stukken en artikelen voor zijn geestelijk leidsman op. Verder bemiddelt hij een enkele keer tussen Multatuli en zijn uitgevers en knapt hij klusjes op, zoals het sturen van bokkingen die Multatuli in Duitsland niet kan krijgen.' Doorgaans was Multatuli het met Huismans artikelen eens. Wel waarschuwde hij tegen pogingen er 'iets kunstigs' van te maken. In december 1869 wees hij een door hemzelf geïnspireerd stuk van Huisman af omdat hij het 'niet scherp genoeg' vond en begin 1871 maakte hij Huisman verwijten over de tekst van een ingezonden stuk inzake een commissie die Multatuli wilde steunen. Hoewel Huisman deels fout zat, noemt E. Francken Multatuli's verwijten onrechtvaardig en erg overdreven. Diens brief 'moet keihard zijn aangekomen voor de hulpvaardige vriend en bewonderaar, een van de weinigen bij wie Multatuli werkelijk gezag had'. In Idee 482 werd Huisman onder zijn pseudoniem Timotheus genoemd bij de weinigen 'die smaad verdragen om den wille der waarheid'. In de herdruk van 1872 vermeldde Multatuli als blijk van steun Huismans boekhandel. In 1864 was Huisman lid geworden van de onafhankelijke vrijmetselaarsloge Post Nubila Lux. Zes jaar lang bereidde hij hierin de kandidaatleden voor op hun toetreding. Bovendien was hij bibliothecaris van de loge. Bij een brand op 26 maart 1869 verloor Huisman zijn papieren, alsmede de bibliotheek en het archief van de loge. Over het verlies van de boeken van Multatuli schreef hij: 'Die werken en het portret van den auteur, waren een geschenk van hem aan mij, en hadden benevens zijne brieven, althans voor mij, een onschatbare waarde, en ik had die voor geen prijs ter wereld willen afstaan.' In de Volledige Werken van Multatuli zijn meer dan dertig na de brand geschreven brieven aan Huisman opgenomen.

Huisman oordeelde begin 1867 dat ook De Dageraad in het belang van de ambachtslieden kon optreden maar dat deze daartoe eerst van het geloof moesten worden losgemaakt. In De Dageraad vestigde hij de aandacht op de toestand van de werklieden. Hij was een van de eersten in Nederland die het socialisme bestudeerden. Zijn bijbelkritiek en zijn kennis van socialistische ideeën hadden invloed op mensen als Hendrik Gerhard, H.C. Kalshoven en L.A.J. Kettman, die in De Dageraad over het socialisme discussieerden en overgingen naar de Eerste Internationale. Mede onder Huismans invloed werd De Dageraad een vrijplaats voor tegendraadse figuren, waarbij hij lange tijd de schakel tussen heren en arbeiders was. Waarschijnlijk is ook Klaas Ris via hem bij de Dageraad gekomen. Toen Amsterdamse werklieden, die in augustus 1869 de Nederlandse afdeling van de Eerste Internationale oprichtten, zich om steun tot De Dageraad wendden, hielp Huisman hen en sloot zich met anderen bij hen aan. Hij werd permanent hoofdbestuurslid van de Internationale. Eind 1871 was hij een van de ondertekenaars van een schrijven van de Nederlandse sectie aan de

Algemene Raad in Londen. Hierin gaven de Nederlanders hun opvattingen over verschillende zaken. Volgens Bymholt waren die, deels als concessie aan de gematigde opvattingen onder werklieden, niet altijd even socialistisch. Huisman publiceerde de brochures De Internationale en de Parijsche Commune van 1871 (door Van der Willigen uit Londen, Amsterdam 1872) en Wacht U voor de Internationale (door Willem Ansing, Amsterdam 1872). Bovendien gaf hij vanaf augustus 1872 het blad Het Vrije Volk uit, Orgaan der Democratie in Noord- en Zuid-Nederland, opgericht in Antwerpen door E.Ph.H. van der Ven (pseudoniem: Jac. Rademacher). Volgens J. Giele is de invloed van Huisman op de Internationale als organisatie niet hoog genoeg aan te slaan. Hij nam een sleutelpositie in, was de gewaardeerde leermeester en raadsman van vele werklieden geweest, de man van de theorieën en de ideeën en iemand die werd gewaardeerd om 'zijn edel karakter, zijn zuivere beginselen en zijne goede hoedanigheden'. Huisman stierf betrekkelijk jong aan een beroerte en werd op het Westerkerkhof begraven, conform zijn wens op de bij Post Nubila Lux gebruikelijke wijze. Volgens Nieuwenhuis gebeurde dit met luister.

godsdiensonderwijzer vrijdenker e1w9 bp8

2010 0 geeft 1w9 op 4w5 dag

6,061 0,013 0,002 6,150 1,373 0,170 0,034 0,054 0,321
 7,686 0,000 0,000 2,897 0,003 0,000 0,010 0,000 0,000
 0,465 0,227 0,842 0,407 0,724 0,329 0,809 2,283 0,542
 2,818 0,003 0,002 2,500 0,994 0,056 0,028 0,123 0,174

godsdiensonderwijzer vrijdenker e4w5 bp8

2012 0 geeft 4 op 4w5 dag

0,197 0,000 0,001 65,321 0,011 0,303 0,000 0,000 0,000
 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000
 0,004 0,000 2,565 0,497 0,560 0,026 0,976 11,463 0,211
 0,001 0,000 0,003 32,435 0,006 0,008 0,000 0,000 0,000

Klokketijd: 21 november 1821 4h50m00s

GMT : 21 november 1821 4h30m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2386490.68750; Sterretijd: 8h49m01s

mer: 27°48' sch in 2

ura: 1°17' ste in 3

nep: 1°33' ste in 3

Huizen (Placidus):

Ascendant : 29°21' wee

Midhemel : 9°48' lee

2010 0 geeft 1w9 op 4w5 dag

6,061 0,013 0,002 6,150 1,373 0,170 0,034 0,054 0,321

7,686 0,000 0,000 2,897 0,003 0,000 0,010 0,000 0,000

0,637 1,218 0,882 0,135 0,396 0,142 2,020 1,242 0,617

3,861 0,015 0,002 0,828 0,544 0,024 0,069 0,067 0,198

2012 0 geeft 4 op 4w5 dag

0,197 0,000 0,001 65,321 0,011 0,303 0,000 0,000 0,000

0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000

0,015 0,004 1,390 0,112 0,332 0,001 2,475 0,772 0,278

0,003 0,000 0,002 7,298 0,004 0,000 0,000 0,000 0,000

Ik behandel dit als een cusp-geval waarbij de biografie zwaarder weegt dan het etiket "vrijdenker": eerst levensloop en gedrag, daarna pas de kleine huizenverschuiving tussen 04:50 en 05:00.

Nagedacht gedurende 11s

Mijn voorkeur: **05:00, Ascendant Schorpioen** — niet omdat hij vrijdenker was, maar omdat de **stijl** van zijn optreden veel scherper, confronterender en transformerender is dan een late Weegschaal-ascendant doet vermoeden.

Punt 04:50 Weegschaal 05:00 Schorpioen

Ascendant 29°21' Weegschaal 1°05' Schorpioen

Mercurius in 2 **in 1**

Uranus/Neptunus in 3 in 2

Huis-score meer 7/2/8-mengsel **duidelijker 8-accent**

De biografie roept vooral dit beeld op: een lichamelijk kwetsbare man, maar intellectueel scherp, polemisch, bijbelvast, "tong als een scheermes", kleine spottende ogen, gevreesd debater, iemand die geloof van binnenuit openbreekt. Dat past sterk bij **Mercurius in Schorpioen in huis 1**: de persoon zelf wordt het instrument van kritiek, ontmaskering en debat.

Weegschaal is niet afwezig. Hij was voorzitter, verbinder, schakel tussen heren en arbeiders, trouw aan Multatuli, actief in loge en verenigingen. Maar dat kan al komen uit **Maan in Weegschaal in 12**: sociale gevoeligheid, loyaliteit, achter-de-schermen-dienstbaarheid.

Ook uw eigen scores wijzen die kant op. Bij 05:00 komt de **8-component in de huizen** sterker naar voren dan bij 04:50. En dat klopt met uw typering: **godsdiensonderwijzer** → **vrijdenker, 1w9 met bp8**. Niet de vrolijke revolutionair, maar de principiële scherpslijper.

Dus mijn werkhypothese:

Hendrik Hendricus Huisman: Ascendant Schorpioen, vermoedelijk de aktetijd 05:00 redelijk serieus nemen.

Zelfde vraag.

U geeft zelf eigenlijk al de beslissende informatie — en dit is zo'n geval waar we **niet moeten "voelen" maar snijden** (in uw NVWOA-stijl).

- **1. Eerst biografie (uw eigen regel)**

Hendrik Hendricus Huisman

- godsdiensonderwijzer → breekt radicaal met geloof (1854)
- wordt **vrijdenker, materialist, polemist**
- "tong als een scheermes"
- leider, organisator, ideoloog (Dageraad, Internationale)
- leeft arm, strijdend, principieel
- fysiek zwak, maar mentaal scherp en compromisloos

👉 Dit is géén Weegschaal-biografie.

👉 Dit is **ideologische confrontatie + waarheid tegen stroom in**.

-
- **2. De twee scenario's scherp naast elkaar**
 - **Scenario A — Ascendant Weegschaal (29°21')**

Effect:

- Mercurius → **huis 2**
- Uranus/Neptunus → **huis 3**
- meer nadruk op:
 - communicatie
 - sociale afweging
 - relatievelden

👉 Dit zou geven:

- diplomatie
- brugfunctie
- nuance

Probleem:

- botst met:
 - zijn scherpe debatten

- zijn breuk met kerk
- zijn radicalisering

- **Scenario B — Ascendant Schorpioen (1°)**

Effect:

- Mercurius → **huis 1**
- Zon/Mercurius in Schorpioen → **direct zichtbaar**
- Uranus/Neptunus → **huis 2 (existentie, overleven)**

👉 Dit geeft:

- identiteit = overtuiging
- spreken = wapen
- conflict = bestaansmodus

- **3. Cruciale observatie (dit is de sleutel)**

“Hij sprong op, pakte de bijbel en fileerde zijn tegenstander”

Dat is astrologisch bijna schoolboek:

- Mercurius in Schorpioen
- **in huis 1**
- → direct, persoonlijk, snijdend

👉 Dit werkt alleen goed met **Ascendant Schorpioen**

Met Weegschaal zou dit:

- meer retorisch
- minder vernietigend zijn

- **4. Uw Enneagram-output erbij (zeer belangrijk)**

U krijgt:

- 2010 → **1w9**
- 2012 → **4 op 4w5 dag**

👉 combinatie:

- 1 → morele waarheid, correctie
- 4 → afwijking van norm, innerlijke overtuiging
- dagscore 4w5 → tijdgeest van **kritiek + vervreemding**

- **Wat past daarbij?**

- **Weegschaal-asc?**

- zoekt balans ✖
- zoekt harmonie ✖

- **Schorpioen-asc?**
 - zoekt waarheid achter façade ✓
 - accepteert conflict ✓
 - polariseert ✓
-

- **5. Extra bevestiging uit biografie**
- breuk met kerk → typisch **Schorpioen-transformatie**
- materialisme → ontmaskering van geloof
- armoede + volhouden → vaste intensiteit
- rol in Internationale → ideologische strijd

👉 dit is geen lucht-teken levenspad

👉 dit is een **water/vast teken traject**

- **6. Kleine maar beslissende technische hint**

U gaf:

- Asc Schorpioen = 1°05
- Asc Weegschaal = 29°21

👉 dit is een cusp van ± 10 minuten

Maar:

- **Mercurius verschuift van huis 2 → huis 1**

En dát is precies de gedragsverschil-factor.

- **7. Eindconclusie (zonder poespas)**

👉 **Ascendant Schorpioen is duidelijk waarschijnlijker**

Omdat:

1. Biografie = conflict + waarheid + breuk
 2. Spreekstijl = scherp, persoonlijk (Mercurius 1)
 3. Enneagram = 1 + 4 (niet Weegschaal-achtig)
 4. Levenspad = transformatie, niet balans
-

- **8. In uw eigen onderzoekstaal**

Niet de stand die "mooi klopt" wint,
maar de stand die de minste uitzonderingen nodig heeft.

Weegschaal vereist:

- "ja maar hij was soms ook verbindend"
- "ja maar hij organiseerde ook"

Schorpioen vereist:

- vrijwel geen excuses

- **9. Kleine kritische noot (in uw stijl)**

Uw 2010/2012 output verandert hier nauwelijks tussen de tijden.

👉 Dat betekent:

de beslissing komt niet uit het algoritme, maar uit de huizenverschuiving

En dat is precies waar uw methode sterk wordt:

- dagscore = constant
- huizen = discriminator

Als u wilt, kunnen we dit geval gebruiken als **modelcase voor uw NVWOA-artikel over ascendant-cuspen** — dit is een bijna didactisch perfecte illustratie.